

Vinur mín MR. Daniels

Sammandráttur: Stuttsögan snýr seg um ein mann, sum situr og keðir seg í sofuni. Hann hefur hjartasorg. Ein vinmaður ringir og spyr, um hann tímir at fara ein túr við sær í barrina. Tá ið teir hava verið í barrini í tveir tímar, sigur vinmaðurin, at hann má fara heim. Eina løtu seinni mætir hann Mr. Daniels (whisky), teir byrja at práta, og teir práta inntil barrin stongir. Maðurin bjóðar Mr. Daniels til morgun ball. Tá ið klokkan nærkaðist tíggju um morgunin, fer Mr. Daniels avstað. Eina viku seinni ringir hann til vinmannin, men ongin svarar, so ringir hann til Mr. Daniels, og Mr. Daniels svarar beinavegin. Tjúgu dagar seinni flytir Mr. Daniels inn til hann at búgva. Nakrar mánaðir seinni, missir maðurin arbeiði hjá sær, nú eru báðir arbeiðisleysir. Í marts mánaði setur hann hol á uppsparingina hjá sær. 6. apríl. kemur systirin forbið og spyr, um hann kann koma í føðingardag hjá mammuni. Hann og Mr. Daniels fara í føðingardag hjá mammuni, har hann ger sær fyri skommum. Har er bara meingleyst prát, heldur hann, og er bara glaður fyri, at vera blakaður úr føðingardegnum. Maðurin fær eina uppringing frá stjóranum, sum bjóðar honum arbeið, og hann tekur av arbeiðinum. Hann hefur arbeitt í eina viku. Hann hefur hefur ikki tíð til MR. Daniels og gevst at drekka. Hann frættir, at mamman er deyð. Søgan endar við, at onkur bankar uppá.

Evni: Sorg, alkoholisma, depressión (tunglyndi), einsemi, bundinskapur.

Um tekstin: Birgir Ferjá Heldarskarð hefur skrivað stuttsøguna, og hon er skrivað stuttsøguna í 2021. Stuttsögan Vinur mín, mr. Daniels er í stuttsøgusavninum *Fjølmanar*, sum Glasir gav út í 2021. Í savninum eru stuttsögur, sum næmingar skrivaðu til stuttsøgukappingar í 2018, 2019 og 2020.

Tað er ikki vist, at allir næmingar hava skilt, hvør vinurin mr. Daniels er. Um teir fara at leita á netinum finna teir, at talan er um eitt slag av whiskey.

Tiðin: Stuttsögan kann ganga fyri seg í dag. Hon er tíðarleys.

Hvussu langa tíð fevnir søgan um?

- 3. august: Søgan byrjar. Eg- persónurin situr heima í stovuni, vinmaðurin ringir og biður hann koma við sær á barr. Har hittir eg-persónurin vinin Mr. Daniels.
- 20 dagar seinni: Mr. Daniels flytur inn.
- 8. novembur: Eg-persónurin verður uppsagdur, tí at hann hefur Mr. Daniels við til arbeiðis.
- Mars: Eg-persónurin setur á uppsparingina, brúkar pengarnar at drekka fyri.
- 7. apríl: Mamman fyllir 70 ár, eg-persónurin fer fullur í føðingardag og verður blakaður út.
- Novembur – eitt ár seinni: Eg-persónurin verður biðin um at koma til arbeiðis aftur.
- Eina viku seinni: Eg-persónurin hefur verið til arbeiðis í eina viku, hefur ikki drukkið. Fær at vita, at mamman er deyð. Onkur bankar uppá.

Stað: Heima hjá manninum, barrini, hjá mammuni.

Persónslýsingar: Mr Daniels: Hann svarar umgangandi, hann er har fyri meg, tá ið eg havi tørv á honum. Hann næstan býr heima hjá “mær” nú aftaná at hava verið í einar 20 dagar saman dagliga. Flytur inn, fær bústað har. Hevur einki arbeiði, tað er dýrt at hava hann búgvandi. Hann skilir og lurtar, hugsar ikki um seg sjálvan. Mr. Daniels flytur út og

Persóngerð:

Sprotin: Tað at geva ópersónligum ella óítøkiligum (luti ella fyrbrigdi) menniskjaligar eginleikar [da. personifikation].

Í stuttsøguni verður fløskan lýst sum ein persónur. Hetta verður nevnt persóngerð.

Málið og skrivningarlagið: Søgán er góð og einføld, har orð ikki verða sett á bundinskapin, men rúsdrekka verður myndað, sum vinurin mr. Daniels, sum flytur inn. Mr Daniels er ein mynd uppá Jack Daniels, sum flytur inn hjá honum.

Tulking og tema:

Evni: Bundinskapur at rúsdrekka, einsemi, hjartasorg, viðurskifti millum einstakling, vinir og familju.

Boðskapur/hugburður: Boðskapurin í stuttsøguni vil vísa, hvørjar avleiðingar tað kann hava, tá man byrjar at brúka rúsevni fyri sorg sína. Henda søgan er eitt gott dømi uppá, hvussu skjótt tað kann taka fatur á lívið hjá tær. Tjúgu dagar var alt tað tók, og so flutti Jack Daniels inn til hansara.

Tín hugsan: Hendan søgan er ein upplýsandi søga um alkoholismu, hon vísur hvussu skjótt tað gongur fyri seg, og hvussu tað kann yvir lívið. Eisini sær man hvussu bundin alkoholikarin blívur av hansara Jack Daniels, tað blívur hansara eitt og alt, hann tekur tað enntá framum familju sína.

BIRGIR FERJÁ HELDARSKAÐ

VINUR MÍN, MR. DANIELS

Stovan kennist tóm, og eg keði meg. Hóast sjónvarpið dunar framman fyri mær, sum tað hevur gjørt í fleiri tímar, so kennist stovan friðarlig. Alt ov friðarlig. Líka síðani hon fór frá mær, havi eg ikki gjørt annað enn at keða meg hvønn dag. Eg havi einki gjørt – ella eg havi í roynd og veru havt nógvan skund við at gera einki. Eg skundi mær heim frá arbeiði fyri at sleppa at seta meg í mína spildurnýggju sofú at hyggja eftir ongum og gera einki. Jú, sjálvsagt er okkurt í sjónvarpinum, men ikki nakað, ið hevur mín áhuga. Tað kennist sum, at hugurin er horvin.

Tá eg sløkki sjónvarpið, hoyri eg telefonina ringja í kamarinum. Tað er Mikkjál. „Hey, hvat sigur tú til at koma ein túr úr? Skuldu vit kanska farið ein túr á barrina?“ Ein túr á barrina, tað er ikki nakað eg ofta geri, men tað er hóast alt leygardagur, so hví ikki? Eg skeiti yvir at klokkuni; hon er trý korter til tíggju. Ein lítlan túr forbi barrina mundi ikki farið at bilað, og eg havi ei heldur nakað at gera í morgin, so einki forðar mær.

Út av vesinum kemur Mikkjal: „Konan biður meg koma heim nú. Þætur skal til fótbólt í morgin, og eg skal koyra hann“, sigur Mikkjal og gongur beinleiðis yvir til úthurðina. „Alt í lægi Mikkjal, vit hoyrast“. Tveir tímar saman við Mikkjali var tað, eg fekk burturúr. Soleiðis er, eingin hevur tíð til mín longur. Allir hava konu ella damu, men tað er spill av tíð, haldi eg. Øll mín tíð fór til tað, men hvat? Hvar er hon? Far-in! Hon er farin.

Eg hyggi runt í barrini, og har siggi eg ein, ið eg onkuntíð havi prátað við fyrr. Vit kennast ikki væl, men tá hann fær eyga á meg, biður hann meg koma at seta meg hjá sær. „Langt síðani seinast, Mr. Daniels“ er tað fyrsta, ið letur úr mær. Mr. Daniels spyr meg, hvussu eg havi tað, men tann spurningin dugi eg ikki at svara uppá. Tað er langt síðani, nakar seinast spurdi meg um tað, og hvussu svarar ein upp á tað? Jú, nógv hava spurt meg, hvussu tað gongur. Tað er kanska sami spurningur, men tá er svarið altíð: „Væl, og hjá tær“. Men Mr. Daniels spyr meg um alt. Hann spyr meg um damuna, sum er farin, og alt sum hartil hoyrir. Aloftast tími eg ikki at tosa um slíkt, men Mr. Daniels skilir meg og lurtar. Hini lurta ikki, ella tey lurta bara fyri at sleppa at tosa, tá man er liðugur. Tey siga: „Eg veit akkurát, hvussu tú hevur tað! Eg havi upplivað akkurát tað sama, tá...“ og so ein langur brokkmanslestur, ið ikki ordiliga hjálpir mær við mínum trupulleikum.

Summi geva okkurt ráð, sum eg havi hoyrt túsund ferðir fyrr: „Tú skalt bara geva tí tíð! Tíðin lekir øll sár“, siga tey. So eru tað tey, sum bara royna at skifta evni, tí tey kanska onkursvegna vænta, at trupulleikin er lættur at loysa. Men soleiðis er Mr. Daniels ikki, hann hugsar ikki um seg sjálfvan, hann hugsar um meg.

„Hann sjálvur, vit steingja nú, klokkan er fyra“, sigur barrvørunin við meg. Bara eg og Mr. Daniels eru eftir í barrini. So geri eg eitt, ið eg ikki havi gjørt í nógv Harrans ár. „Mr. Daniels, skulu vit fara heim til mín nú?“ Eg minnist ikki, nær eg seinast havi hildið eitt morgunball. Kanska tað trongir til. Mr. Daniels takkar fyri og sigur spentur „Jamen, kom avstað!“

Klokkan nærkast tíggu morgunum eftir, og Mr. Daniels sleppir sær heim eftir. Tað er langt síðani, eg fór í song klokkan tíggu. Teir næstu dagarnar eru sum allir aðrir, keðiligir og kensluleysir.

Tað er ein heil vika, síðani eg tosaði við nakran. Tað gongur ikki, hugsi eg við mær sjálvum. Eg finni fartelefonina fram og ringi til Mikkjal, men eg hoyri eina rødd, sum eg so mangan havi hoyrt fyrr. „Einki samband er við fartelefonina í løtuni, vinarliga royn aftur seinni“. Hvat so? Skal eg gera tað sama aftur í kvöld, sum eg plagi? Keða meg framman fyri sjónvarpinum, ið vísir eina endursending, eg longu havi sæð fleiri ferðir? Eg komi at hugsa um Mr. Daniels, og Mr. Daniels svarar umgangandi. Hann er her fyri meg, tá eg havi tørv á honum.

Mr. Daniels og eg hava sæst oftari og oftari seinastu tjugu dagarnar, so mikið ofta, at hann næstan býr hjá mær. Tað letur so úr mær: „Mr. Daniels, hvat sigur tú til at búgva saman við mær?“ Hann takkar fyri, og eg fari beinleiðis til postkassan at skriva navn hansara á. Undir mínum navni á postkassanum stendur navnið á damuni ella fyrrverandi damuni. Eg finni eitt nýtt pappír og klistri tað á postkassan, so tað fjalir gamla navnið. Síðani skrivi eg við stórum og tjúkkum bókstavum „Jack Daniels“.

Mr. Daniels hevur nú búð hjá mær í nakrar mánaðir. Vít hittust í barrini 3. august og nú hava vit 8. november. Tó tykist tað, sum um vit hava kenst nógv longri. Mr. Daniels hevur einki arbeiði, og tað er sera dyrt at hava hann búgvandi. Eg tók hann við til arbeiðis ein dagin, so hann eisini fær hjálpt til við tí fíggjarliga og ikki bara bíðar heima eftir mær. Hetta dámði stjóranum einki. Nú eru vit tveir arbeiðisleysir í húsarhaldinum.

Tá vit nú nærkast marts mánaði, byrjar spakuliga at knípa at fáa tað fíggjarliga at hanga saman. Eg havi tikið ta avgerð at seta hol á uppsparingina, ið eg spardi saman sum ungur drongur. Eg ætlaði tá at fjakka runt heimin; eg vildi vera ein verðinsmaður. Men títbetur eri eg vorðin eldri. Eg veit, at tað ikki er neyðugt at ferðast um alla víðu verð, um alt, sum ein kennir og er góður við, longu er í stovuni. Eg noyðist ikki at fjakka, mær tørvar ikki meira enn tað, sum er her í stovuni. Eg, mín nýggja endurnýtslusofa, sjónvarpið og vínur mín, Mr. Daniels.

Okkurt dunar úti í durinum. Ljóðið er kent, hóast tað er langt síðani, at eg hoyrði tað síðst. Eg gangi yvir til hurðina og lati hana varisliga upp. „Hey beggi, tú svarar ikki fartelefoni. *Mamma fylgir 70 ár týsdagin, 7. apríl. Tú mást koma ein túr forbi, og góði ver hampuligur*“. Eg siggi ikki systir mína so nógv longur. Hon tímir ikki at vitja meg, síðani Mr. Daniels flutti inn. Hon sigur tað sama mønsnið sum Milkjal: „Tú er broyttur, eg kennist ikki við teg longur“. Sovorðið tvælt, sjálvandi eri eg broyttur, alt broytt, man kann ikki vænta, at alt er áhaldandi. Einki er áhaldandi! Fólk broytt, soleiðis hevur tað altíð verið; broytt frá barni til vaksan, húðarliturin

broyttist aftan á eina viku í Gran Kanaria, ikki eingong kærleiki er áhaldandi, so hví fanin skal eg ikki broyttast?

Eg vakni til eitt ótolandi ljóð. Eg hevði púra gloymt, hvussu ræðuligt tað er at vakna av einum vekjara. Eg og Mr. Daniels gera okkum síðani klárar til føðingardagin hjá mammu, og til føðingardagin gerst aftur greitt, hví eg ikki longur orki at tosa við fólk. Meiningsleysar samrøður um barnafótbólt, um okkurt, ið er vistfrøðiligt, og eitt annað, ið er veganskt. Eg eri glaður fyri, at eg varð blakaður úr føðingardegnum! Eingin tímdi at hoyra upp á meg og Mr. Daniels; eingin tolr sannleiksorð. Føðingardagar og leyst prátt er ikki nakað fyri gløgg og veruleikakend fólk sum Mr. Daniels og meg. Ongastaðni eru vit vælkomnir, og tað passar mær og Mr. Daniels fint.

Eg fekk eina heldur óvæntaða uppringing í dag frá stjóranum. Hann havi eg ikki tosað við í eitt ár. Hvat vil hann mær? „Hey, vit eru undirmannaðir og mangla onkran at taka nakrar vaktir, hevði tú kunnað hugsað tær at komið til arbeiðis í morgin?“. Eg trúði ikki mínum egnu oyrum og enn minni, tá eg segði: „Ja, vit hoyrast í morgin“.

Eg havi nú arbeiðt fast í eina viku, og havi tiskil ikki havt líka nógv tíð at fylgjast við Mr. Daniels, so hann er fluttur út. „Nú, hvussu gongur?“ spyr ein starvsfelagi. „Væl, og hjá tær?“ svari eg aftur, sum eg altíð geri. „Eisini væl, hvussu hevur tú tað?“, svarar hann, og eg smílist og sigi: „Eg havi tað ordiliga gott, takk fyri at tú spyr“. Eg lati meg úr mínum arbeiðsjakka og gangi so spakuliga til hús.